Erika Bergs
SMÅTRYCK
02609
A.

DJURGÅRDENS ROS.

ETT BLAD UR H. M. ENKEDROTTNING JOSEPHINAS LIF,

TECKNADT

AF

J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM,
OSCAR L. LAMMS FÖRLAG.

STADSMUSEUM • STOCKHOLMS
B 1423/44

BR
LZ CRef. Smål. Ex A
D
A

DJURGÅRDENS ROS.

ETT BLAD UR H. M. ENKEDROTTNING JOSEPHINAS LIF,

TECKNADT

AF

J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM,
OSCAR L. LAMMS FÖRLAG.

STOCKHOLM.
BERGSTRÖM & LINDROTH, 1874.

1.

"Maria, Maria, jag säger dig, flicka, att du gör illa, om du lyssnar till hvad han pratar i dig för dumheter. Han är ju så fattig, och dessutom har han ju ingen plats. Och Gud allena vet när han får någon. Du skall höra hvad förståndigt folk säger. Du är ju inte mera än nitton år, och vid den tiden har man gu'nås inte så mycket förstånd som behöfves att noga se framtiden an. Hå, hå, ja, ja; annat var det i min ungdom; då såg sig en flicka mycket väl för."

Och fru S. suckade öfver den nya tiden med sina förändrade åsigter, och gaf icke akt på sin täcka dotter, huru hon gång efter annan skiftade färg, och huru våldsamt hennes fylliga barm häfde sig under den lätta betäckningen. Hade hon kanske glömt hvad en ung qvinnas första kärlek vill säga? Ack, dessa gamla, de förgäta snart, det också de en gång varit unga, och att Amor skjutit till måls på deras hjertan.

"Nå, svara, flicka", fortfor modren och gick häftigt fram och tillbaka i det inre af de tvenne små trefliga rum hon bebodde vid B- - -gatan i Djurgårdsstaden. "Är du då alldeles förblindad, eller . . ."

"Kära mamma", afbröt den täcka flickan och lät sömnaden falla ned på knät, "folket må prata huru som helst, det bryr jag mig inte om. Nästa gång jag träffar tante M. skall jag rent ut säga henne, att hon alls icke har med mig att skaffa. De ha ingenting för, att de söka förtala Johan. Ack, mamma", utbrast den unga flickan lifligt och den varmaste kärlek strålade ur hennes blickar, "Johan är så god, och sedan, sedan . . . håller han af mig så innerligt."

"Barn, kära barn", småputtrade modren och gjorde ett slag ut i yttre rummet, "kärleken är minsann inte att leka med. Men skyll dig sjelf om detta blir din olycka och sorg."

"Olycka och sorg", eftersade Maria och lutade det vackra hufvudet i ena handen. "Hvad skulle det vara för en olycka och sorg?"

"Om han skulle svika dig. Männerna äro sådana nu för tiden."

"Nej, mamma, Johan sviker mig aldrig, och aldrig jag honom."

Fru S. ville svara, då en tredje person tog i yttre dörren, och fru M. trädde in med klumpiga steg.

"Är Maria hemma", frågade hon genast.

"Ja", svarade fru S.

När den unga flickan hörde den nykomnas röst genomfor en lätt darrning hennes gestalt. Det syntes att hon gjorde våld på sig, för att kunna vara lugn.

"Jag vill tala med dig, min flicka", sade fru M. och klappade den unga flickan med en vänlig min på skuldran. Det var ormens leende och ormens hala ord lågo på tungan, på samma gång som den illa dolda harmen syntes i hennes små ögon. Maria uppfattade i en blink allt detta, och hon stålsatte ännu mera sitt hjerta mot de förebråelser hon skulle få höra.

Fru M. intog en imponerande ställning och började sålunda:

"Jag har hört både utomhus och af din mor, att du fattat tycke för den der artisten, som brukar hålla sig här ute. Är det så?"

"Ja, tante", svarade den unga flickan och böjde sig djupt ned öfver det återtagna arbetet.

"Så'na dumheter!" utropade fru M. "Har han någonting?"

"Ja, arbetskraft och kärlek till mig."

"Idel dumheter! Derpå är omöjligt att lefva. Får han någonting?"

"Det tror jag nog, ty det är en skicklig karl."

"Åh skickliga mig hit och skickliga mig

dit!“ utropade fru M. med en stor geste. “Det der blir inte annat än elände af, det vet jag på förhand.“

Då reste sig den unga flickan, och harmens rodnad brann på kinderna då hon svarade:

“Inte bör man ringakta en person derför att han är fattig. Det är illa af tante, att så tala. Försök inte att skilja oss åt; det lyckas inte, så mycket kan jag säga.“

“Men, han spelar ju.“

“Ja tante, alldeles utmärkt väl piano“, inföll den unga flickan, i det ett skälmaktigt leende låg kring hennes läppar.

Fru M. teg, och efter en stunds ytterligare samtal tog hon afsked, till icke ringa glädje för Maria, som nu riktigt kunde andas ut.

Det var en ljum och fridfull Juniafton år 1873 som dessa samtal egde rum. Icke långt efter fru M. gick fru S. ut, för att göra några uppköp. Maria blef ensam.

“O, min Gud!“ utbrast hon, och en varm tår rullade långsamt ned bland kindens rosor. “Fiender omgifva oss öfverallt. Hvarför kan man ej få älska hvarandra utan att onda tungor skola söka förstöra ens lycka! Johan, du hade rätt när du sade, att din fattigdom skulle egga elaka tungor att förtala dig. Men jag blir dig alltid trogen. Du och ingen annan har och skall ha min första kärlek. Ack, jag

känner på mig att det är omöjligt att svika dig.“

Vid dessa ord öppnade hon fönstret och den lätta vinden rörde sakta Marias hår. Medan hon nu med det täcka hufvudet lutadt i ena handen sitter och blickar ut på gatan, och liksom lyssnande till hvad vinden hade att förkunna, om det var någon helsning från kärlekens urhem, eller från *honom*, som tagit hennes varma nittonåriga hjertas första känsla, vilja vi, om vi kunna, närmare betrakta henne.

Men, i hvilket bläck skall vår penna doppas; hvilken flygt skola våra tankar taga, för att rätt kunna skildra denna täcka qvinna, som till sina anletsdrag var rent nordisk, till sitt inre glödande som Italiens tärnor! Vi ha lofvat för mycket; hon kan ej beskrifvas, annat än af dem, som i verkligheten se henne ty sanningen rent ut, hon lefver ännu. Föreställen eder en qvinna, icke skön, men täck; föreställen eder vidare, att den första kärleken tryckt sin stämpel på hennes drag, talar ur hennes ögon och ler i leendet kring hennes läppar. För den, som icke vet huru mäktigt denna känsla kan förändra en qvinnas utseende, för honom är detta icke skrifvet.

Dunklare var icke sommarqvällens moln än färgen på hennes rika hår; ljusare var icke sommardagens sky, än glansen i hennes ögon;

herrligare var icke växten på antikens statyer, än Marias. En svag teckning i sanning!

"Han kommer icke", hviskade hon och ett moln bredde sig öfver pannan. "Ack, Johan, du lofvade ändå att komma."

Snabba steg, som i detsamma hördes på B—gatan, drogo Marias blickar åt ett annat håll. Den fylliga barmen häfde sig våldsammare; de vackra ögonen voro höljda i lätta dimmor — känslans genomskinliga slöjor.

Några minuter derefter stod en smärt yngling i yttre rummet. I hans öppnade famn låg Maria. Hvad brydde hon sig nu om tante M. och flere, som sökte baktala den unge mannen! Ack, kärleken är besynnerlig till sin natur! Den trotsar allt i vissa fall, men den böjer sig också i andra fall för lumpenheter. Med afseende på den kan man säga, att "ytterligheterna beröra hvarandra".

"Johan, kära Johan", hviskade den unga flickan, när hennes älskling skulle aflägsna sig, för att sköta sin tjenst, "det finnes otäcka korpar, som söka att skilja oss åt."

"Käraste lilla Du-du", svarade Johan och tryckte den unga flickan tillitsfullt i sin famn, "det finnes ingen dag utan moln; ibland är det tunga skyar som hindra solen; men, ännu, så länge verlden stått, har det icke funnits någon tid, då icke den vänliga solen med sina strålar, om endast blott minutligt, lifgifvande brutit sig igenom de täta molnmassorna. Far-

väl, käraste vän; jag måste nu gå. Vi träffas i morgon."

"Farväl, min egen Johan", hviskade den unga flickan med sorgsen stämma, "oss förestå pröfningar."

"Men, en trofast kärlek öfvervinner dessa misshälligheter", inföll Johan och tryckte afskedskyssen på den unga flickans läppar.

I nästa minut var Maria ensam.

"Måtte Gud beskydda vår kärlek", hviskade hon med den rena och oskuldsfulla jungfruns bön. Och det dröjde icke länge, förrän den unga flickan var ensam med sin smärta, sina förhoppningar.

2.

Det var morgonen på den 13 Juni 1873. Den som ihågkommer hvilket, för att tala bildlikt, strålande anlete denna oförgätliga dag visade, skall aldrig heller glömma den rörelse, som ända från tidiga morgonen rådde på Stockholms gator och på de små ångslupar, som hvarje qvarts timme ilade ut till Djurgården. Den dagen skulle i Stockholm firas en fest, såsom uttryck af en hel nations vördnad och kärlek för en konungamoder, som lidit mycket, men som älskat än mera — det svenska folket, och som för femtio år sedan landade vid Manilla.

Rosendals park tycktes denna morgon ha iklädt sig en festlig drägt; de små bevingade sångarnes lofhymner ljödo, såsom man föreställde sig, om man var någorlunda poetisk naturligtvis, renare; träden vinkade åt lustslotttet till "god morgon", och de små böljorna i Djurgårdsbrunnsviken tycktes från fjerran land i Söder bära till Norden och till dess enkedrottning denna helsning:

"Frid med dig, du Söderns ros".

Man skulle vilja tro, att endast friden gästade denna sköna morgon. Men, bland rosor finnas äfven törnen. Kärlekens fiende är afunden och förtalet.

På den väg, som från Bellmansro går ned till Djurgårdsbrunnsviken, och nästan midt utanför Rosendal, gingo tvenne medelålders qvinnor. Klockan var då inemot nio på morgonen.

"Ja, i dag är det jemt femtio år sedan enkedrottningen kom till Sverige", sade den ena qvinnan, som icke var någon annan, än fru M. "Jag tycker bara hur lifligt här ska bli i eftermiddag och i qväll."

"Det bryr jag mig inte om", svarade hennes syster, den så kallade 'tante Sofi'. "Jag tycker, att vi ha mera vigtigt att tala om nu."

"Jaså", svarade fru M. temligen likgiltigt.

"Ja, så tycker jag. Eller hvad säger du? Den der artisten, som du vet tycker om Maria S., reser sitt hufvud lika högt. Jag mötte honom i går, och han såg på mig så föraktfullt, som om jag inte vore värd ett enda öre. *Jag* inte värd ett öre", upprepade 'tante Sofi' och hennes små ögon glödde af harm och hämnd; "har man nå'nsin sett en så'n oförskämd karl. Han sätter sig på sina höga hästar, han, men nog skall jag ställa så till, att han ramlar derifrån; det kan du vara säker på."

"Hvad ska' vi göra?" frågade fru M., till utseendet tankspridd.

"Jo, det skall jag utveckla för dig. Men se, vägen har gått fort. Nu äro vi framme vid porfyrvasen. Kom, vi sätta oss på denna soffa."

Under det de båda qvinnorna togo plats på en af sofforna till höger om den beryktade porfyrvasen, utträdde från Rosendals hufvudbyggnad tvenne fruntimmer, af hvilka den ena hade ett ovanligt mildt och tillvinnande utseende. De togo samma väg som de båda först nämnda qvinnorna, och stannade på en vink af den milda damen bakom den redan intagna soffan. Hvad som föranledt dem att intaga en lyssnares plats, var detta utrop från 'tante Sofi':

"Jag skall göra allt, för att skilja dem åt, ty af den föreningen, om den skulle komma till stånd, blir aldrig något godt."

"Det der måste vi afhöra", hviskade den milda qvinnan; "här är ett anslag å bane."

Hennes följeslagerska gjorde en djup och vördnadsfull bugning.

Knappt hade 'tante Sofi' uttalat de anförda orden, då en ung flicka, iklädd en lätt, ljus sommardrägt och med den bredskyggiga italienska sommarhatten öfver det dunkla håret, inträdde på den fria platsen bakom Rosendals slott. Hon såg icke fru M. och 'tante Sofi'. Den unga flickan var Maria. Hennes

gång var långsam; hennes blick sorgsen. Hade månne de elaka korparne varit framme igen.

"Se, der kommer hon", sade 'tante Sofi' till fru M. "Nu drömmer hon väl om *honom*."

"Hvad var det jag sade", hviskade den milda qvinnan, och hennes blick var sorgsen, då hon lät den hvila ömsom på qvinnorna på soffan, ömsom på Maria, som tankfull närmade sig porfyrvasen, utan att varsebli att hon hade sällskap. "Ett litet äfventyr, baseradt på en qvinnas förtalande tunga. Här är det fråga om kärlek, det märker jag nog. Ack, när skall det usla förtalet upphöra att finnas till!"

Det fanns ingen, som kunde besvara denna hennes fråga, och den skall aldrig blifva tillfyllest besvarad. Finnes ej förtalet, kan ej qvinnan lefva. Hvad skulle hon annars ha att sysselsätta sig med på lediga stunder, då förtalet ej utgör hufvudsumman af hennes verksamhet?!

"Ack, att jag aldrig kan få vara i fred för dessa slägtingar", tänkte Maria och en djup suck undslapp hennes bröst. "Väl är Johan fattig, men framtiden ler ju emot honom. Är det kanske ett brott att han icke har en så fin rock eller hatt som dessa dagdrifvare, hvilka förnöta sin dag med att göra ingenting? Jag vet nog huru mycket Johan lider af att se sig tillbakasatt af dem, som stå så långt

under honom. När skall det väl gestalta sig bättre?"

Lika litet som den milda damens ord kunde besvaras, lika litet kunde Marias göra det. Dock var det den skilnad, att när lösningen på den förras mening låg fördold i, snart sagt, det öfvernaturliga, skulle framtiden deremot komma att lösa Marias tankar.

Plötsligt uppgaf den unga vandrerskan ett lätt anskri: hon hade varseblifvit de båda fruntimren på soffan. Hon stannade, och en glödande rodnad göt sig öfver hennes mjella kinder.

"Så bitti' ute", sade fru M. med en sarkastisk ton.

"Ja, hon väntar förmodligen på någon", inföll 'tante Sofi' försmädligt.

Maria stod ännu med nedslagna ögon framför sina båda slägtingar.

"En vacker flicka", hviskade den milda damen och betraktade Maria med intresserade blickar. "Det är bestämdt henne som förtalet gäller. Genom att ostörda lyssna, kunna vi måhända göra förtalet om intet och skapa tvenne ädla personers lycka."

"Hör nu en förståndig mening från äldre personer än du", sade fru M. med moderlig ton. "När jag sist talade med dig, slog du döförat till. Nu har jag att förkunna dig en nyhet."

"Ja, en nyhet", repeterade 'tante Sofi' med,

såsom hon sjelf i sin inbillskhet skulle tyckt, om hon sett sig i spegeln, en högst förkrossande min. "En *stor* nyhet."

Maria svarade icke, men af skiftningarne i hennes täcka anlete syntes det att stormande känslor voro förherrskande hos henne.

"Din artist är totalt utfattig", sadefru M. med tydlig skadeglädje. "Inom några timmar är han fullständigt ruinerad. Det hörde jag i går qväll af en bekant till mig, som är närmare bekant till den, som har en större fordran på honom, och som alls inte är släpphändt. Ser du, så långt har det nu gått!"

"Hur stor är då Johans skuld", frampustade Maria, under det ångestsvetten perlade på hennes panna.

"Fyra hundra riksdaler", sade 'tant Sofi' med sitt förra öfverlägsna leende. Och hon tillade efter ett par minuters tystnad: "Det är mera, än han kan åstadkomma. Jag beklagar dig, stackars flicka!"

Förut hade den unga flickan stått med nedsänkt hufvud och lyssnat till de båda qvinnornas resonnemang. Men vid de sista orden reste hon upp det vackra hufvudet, och i hennes blickar glödde en eld, som kom direkte från hjertat.

"Beklaga mig", utbrast hon med lätt och tydlig förtrytelse. "Håna ni Johan så mycket ni vill, men dålig den kärlek, som ej eger bestånd såväl i motgångens som i medgångens

dagar. Ni må säga om Johan hvad ni vill; ni må göra honom svartare än den svartaste neger, om det är möjligt — han allena eger ändå min första, min varma kärlek.“

Vid dessa ord sjönk den unga flickan ned på en närstående soffa och gömde ansigtet i händerna.

“Hallstarriga flicka“, mumlade fru M. med tydlig förtrytelse, “hur långt skall du gå i din envishet?“

“Präktiga flicka“, tänkte den milda damen, och skänkte, osedd, den sorgsna Maria en varm blick, “ej skall sorgen mera grumla din varma kärlek. “Nu gå de der“, fortfor hon, när de båda qvinnorna på soffan reste sig. “Jag går också, men för att tala med den unga flickan. På en sådan dag som denna känner företrädesvis mitt hjerta behof af att trösta den, som lider oförskyldt.“

Och med dessa ord trädde den milda damen fram på den fria platsen. Fru M. och 'tante Sofi' studsade, men Maria reste sig upp, och i den djupa, vördnadsfulla bugning hon gjorde, låg tydligt ett uttryck af den kärlek, som hvarje svensk qvinna och man *måste* känna för *konungamodren*.

“Hon skall närmare tala med er“, sade enkedrottning Josephina med en varm och kärleksfull blick på den rodnande Maria, “och“, tillade hon, i det hon med en viss medömkan

betraktade fru M. och 'tante Sofi', som snopna smögo sig undan, "tala om *allt* för henne; det är min önskan, min befallning."

Behagfullt helsande den unga flickan, som i detta ögonblick besjälades af de ljufvaste rörelser, tog enkedrottningen vägen upp till slottet. Kammarfrun trädde i detsamma fram och med en inbjudande rörelse bjöd hon Maria att taga plats på soffan.

Nu var det ljusare och gladare i den unga flickans själ. Dessa korpalåt hade måst vika för mildheten och öfverseendet. Skulle någon sorg mera tynga hennes hjerta?

När fru M. och 'tante Sofi' veko om hörnet till Rosendals slott, skickade de efter sig hatfulla blickar. Förargelsen stod tydligt att läsa i deras anleten, och för sig sjelfva mumlade hvar och en:

"Vänta du, annat tillfälle kommer nog."

3.

Ungefär vid samma tid som ofvan beskrifne händelse tilldrog sig vid Rosendal, förflytta vi oss till ett litet, tarfligt möbleradt rum vid Roslags torg. I det tarfliga, men snyggt möblerade rummet vandrade en ung man fram och tillbaka med häftiga steg. Det var Johan, och af de starka sinnesrörelser, som tidt och ofta skiftade i hans manliga anlete, kunde man tydligt finna, att hans inre var i starkt uppror. Sedan han under envis tystnad gått fram och tillbaka ungefär en qvarts timme, sade han med häftig ton, i det han tvärstannade framför soffan, på hvilken en med honom ungefär jemnårig yngling behagligt utsträckte sin undersättsiga, om vighet och styrka vittnande, gestalt:

"Men, Gustaf, är det inte nedrigt att förfara på detta sätt! Så uselt, och det bara för att hämnas på mig derför, att Maria älskar mig. Ack, du käraste vän", hviskade han och förde ett litet fotografikort till sina

läppar, "skall du förblifva beständig äfven under motgångens dagar?"

"Ja, nog skall hon det", svarade med en stor tvärsäkerhet i rösten den liggande, som hört Johans fråga. "Det är en bra flicka."

"Icke tviflar jag heller på henne", svarade Johan med öfvertygelse, och syntes brydd öfver, att han i en annan persons närvaro yppat sina tvifvel. "Men", återtog han efter en stunds begrundande, "du vet inte du, hvad förtalet kan uträtta. Du kommer väl ihåg Virgilii ypperliga definition på detsamma?"

"Skulle jag inte göra det", inföll Gustaf, till hälften förargad öfver att vännen kunde tilltro honom vara så glömsk, att han förgätit dessa den romerske skaldens ryktbara ord. "Men, är du då säker på, att det oförmodade slaget kommer från *det* hållet?"

"Så säker, som att du finnes inne i detta rum och ligger der på soffan och drar dig som en äkta fet latmask", svarade Johan, och kunde icke, oaktadt den sorg och bitterhet, som var rådande inom honom, låta bli att dra på munnen.

"Så-å", svarade Gustaf långsamt och med en väldig gäspning, "du tror det således?"

"Just så. Låna mig din uppmärksamhet på några minuter, så skall du få höra. Sedan får du dömma efter din egen klippska hjerna."

"Tack för komplimangen", svarade Gustaf litet snopen. "Börja då!"

"Du kommer ihåg, att jag för ungefär en månad sedan omtalade, att fru M., som, i förbigående sagdt, just är den, som ställt till hela detta nedriga förtal, och som nu söker uppfinna alla möjliga sätt att skilja oss åt, fått hem sin son, som nu är kapten, och som i många Herrans år seglat på utländska farvatten. Kapten M. blef hastigt och lustigt, enligt naturen hos Neptuni söner, förälskad i Maria, och en vacker dag friade han och ..."

"Och fick en korg att gömma sin långa näsa i", afklippte Gustaf tvärsäkert.

"Det slår in det", svarade Johan. "Men, hör nu vidare. Förbittrad öfver afslaget, och då Maria sade både honom och hans mor rent ut, att hon älskade mig, har han allt sedan dess rufvat på medel och tillfälle att hämnas. Det är visst inte vackert gjordt, men ..."

"Men, hvad för men", utbrast Gustaf med synbar otålighet, och vände en smula på sin kropp. "Du vill väl aldrig säga, att du skulle gjort sammaledes?"

"Kanske. Ingen bror i kärlek och spel."

"Hm, hm", hostade Gustaf och vände sig ånyo förargad mot väggen. "Fortsätt nu med allvar, jag gitter alls inte höra dina bakvända reflexioner."

Johan fortsatte:

"Hur kapten M. fått veta att grosshand-

lar P. hade en fordran af mig, och att jag gifvit honom revers, ställd till P. eller ordres, det kan jag icke utfundera. Nog af, en regnig och kulen dag erhöll jag bref från kapten och han underrättar mig visserligen i höfliga, men ändock hätska ord, att jag måste infria den skuldsedel han köpt af P. innan utgången af den trettonde Juni detta år. I motsatt fall hotar han med lagsökning, och att han skall hålla ord, då han tillhandlat sig reversen blott och bart för att störta mig, är naturligt. Ja, lika påtagligt, som att han skall koka af harm och förbittring, om jag lyckas infria reversen. Men, hvar finna den Mæcenas, som vill försträcka en fattig man så mycket penningar. Blir jag lagsökt, hvad skall då Maria tänka om mig! Hon skall tro att jag svirar, att jag..."

"Åh nej, det skall hon inte tro", afbröt honom Gustaf. "Men skulle hon *kunna* hysa en dylik förmodan, så skall jag gå till henne och säga henne rent ut, att hennes tro är alltigenom falsk. Lita du på det."

"Tack för det", svarade Johan och tryckte Gustafs hand. "Men, hvad är nu att göra?"

Gustaf ämnade just svara, då en hård knackning på dörren hejdade honom. Johan gick att öppna, och in i rummet trädde en lång, för de båda ynglingarne okänd person.

"Är det herr D.?" frågade han och vände sig till Gustaf.

Gustaf låtsade icke höra, utan gäspade väldeliga.

Den fremmande upprepade sin fråga.

"Ne-ej", svarade den liggande och sträckte på sig.

"Nå, än herrn då", frågade främlingen, i det han vände sig till Johan.

"Ja, det är jag det", sade denne.

"Nå, hvarför kunde inte herrn säga det genast", inföll den okände och slungade en harmsen blick på Gustaf, som nu åsidosatt sin beqvämlighet och vändt sig om, under det ett homeriskt löje spelade kring hans läppar.

"Jag väntar helst till dess jag blir tillfrågad", svarade Johan, och kunde icke underlåta att draga på munnen, då han såg Gustafs ovanliga rörelser.

"Tölpar", mumlade den okände med harmsen röst.

Men Gustaf hade förnummit hans ord, huru lågt de än voro uttalade.

"Tölpar", eftersade han och sprang vigt upp från soffan. "Det är ni som är en tölp, och om ni inte genast packar er ut, så kastar jag er på dörren, så att ni aldrig skall glömma det."

"Sansa dig, min vän", bad Johan, som högligen fruktade för ett stormigt uppträde.

"Sansa mig! Visst fan är jag sansad", utbrast Gustaf och fäktade med armarne. "Anfäkta och regera; om han kommer fram . . ."

"Betala den här reversen, annars blir herrn stämd i morgon", afbröt den okände och stack ett nedskrynkladt papper hånfullt under Johans näsa. "Betala den med ränta, annars . . ."

"Ja, här är räntan", skrek Gustaf, fattade den långe i kragen, och, stark som han var, föste han honom utan svårighet ut genom dörren och slog den i lås efter sig.

"Så der skall man behandla dylika personer", sade Gustaf pustande och sträckte ånyo ut sig på soffan i all maklighet.

"Men det var ändå orätt", sade Johan medlande.

"Öppna, annars slår jag in dörren", skrek den långe utanför.

"Det kan ni roa er med", svarade Gustaf lugnt. "Sedan får ni betala den."

"Har ni pengar åtminstone till räntan", hördes ånyo rösten utanför.

"Ränta, det har jag", ropade Gustaf och sprang upp. "Det blir då ränta på ränta, och ni bör vara nöjd tycker jag."

Men den långe inväntade icke räntan på räntan, ty han visste allt för väl hvari den bestod, utan skyndade med brådskande steg trappan utföre.

"Nu äro vi af med den", sade Gustaf och skrattade högt. "Så'na komiska intermezzon borde förekomma hvarje dag, så behöfde man inte säga att lifvet är dystert."

"Du har ett öfverlyckligt humör, Gustaf", sade Johan med ett vemodigt leende. "Jag skulle önska att jag hade det."

"Ah, seså, fall nu inte tillbaka i ditt vanliga svårmod!" utropade Gustaf, betydligt förargad. "Det tillhör inte en karl på trettio år att vara så der blödig.

Uppres dig ur drömmen och tankarne drif,
och framgå med glädje till handling och lif",

deklamerade han med patetisk stämma. "Den handling jag här åsyftar, är viggen! Gå du till någon grossör, men inte en af de rikaste, ty han skall mottaga dig med det förnäma nedlåtande som börsmännen nu för tiden veta att antaga, i den tro, att deras menniskovärde derför blir större, utan gå du helt sonika till en person, som från intet arbetat sig upp, om just icke till rikedom, så åtminstone till oberoende, och jag vågar hålla tio mot ett att du blir hjelpt. Men hör du", fortfor han och sjönk ånyo ned i soffan, "kan jag få 'kinesa' hos dig i natt?"

"Oändligt gerna", svarade Johan. "Dock fruktar jag, att värden börjar träta på mig igen. Ser du", fortfor han hviskande, liksom vore han rädd för att någon skulle lyssna, "saken är den, att jag är skyldig två månaders hyra, och ansättes derför hvarje dag."

"Aj, aj", utbrast Gustaf, "det var inte bra.

Men, inom kort måste väl afgörande händelser inträffa. Jag känner det i luften."

"Jaså", svarade Johan, "du känner det således inte, liksom gamla gubbar och käringar, i benen och i ryggen?"

"Det der skämtet tycker jag om", ropade Gustaf och tryckte varmt Johans hand. "Det bevisar att du blifvit förståndig. Nå, Gud vare lof för det. Då har du också framtiden för dig.

Kan du under sorgens dagar skämta,
skall du uti sjelfva sorgen trösten hämta",

deklamerade den jovialiske studenten om igen. "Jag vet ingen sorgligare figur, på franska chevalier de la triste figure, än den, som hänger läpp när motgången kommer öfver honom. Han är sorgligare än den sorgligaste, som du vet den hedersknyffeln R. uttryckte sig under vår skoltid.

"Ruska upp dig och låt inte sorgen tynga ned dig. Ut med dig nu och vigga!"

Johan suckade. Det förekom honom rysligt svårt att anlita sina medmenniskor. Men nöden hade här ingen lag. Gustaf pådref honom allt hvad han kunde, och slutligen fick han honom att gå. När han försvunnit, kastade sig Gustaf ånyo i soffan och mumlade för sig sjelf:

"Stackars kamrat; han är verkligen i en

svår knipa. Från sin mor i Upsala vill han ingenting begära, oaktadt han då kunde hoppas att bli räddad. Det är synd om honom, mest för den unga flickans skull. Ack, om jag kunde hjelpa honom; hur gerna ville jag det inte, men . . .“

Lätta steg i trappan afbröto hans tankar.

“Det är bestämdt ett fruntimmer“, tänkte han vidare. “Tänk, om det skulle vara . . .“

I detsamma hördes en lätt knackning på dörren. Det lät alldeles som om det varit en qvinna.

“Antingen är det en qvinna“, tänkte Gustaf återigen, “eller också är det den der långe drummeln, som kommer tillbaka för att få ränta på ränta.“

Den lätta knackningen förnyades, men nu lät den betydligt räddare.

“För tusan, jag är väl tvungen att öppna“, mumlade Gustaf och sprang upp. “Här blir kanske ett äfventyr.“

Sagdt och gjordt. Gustaf öppnade, men ryggade i detsamma tillbaka. Framför honom stod en ung, blomstrande flicka, och kärleken strålade, tillika med glädjen, ur hennes ögon. Denna unga flicka var Maria. Vid åsynen af Gustaf rodnade hon och drog sig hastigt tillbaka, men den unge mannen, som, oaktadt han icke varit i hennes sällskap, likväl kän-

de henne, sade förbindligt, i det han slog upp dörren på vid gafvel:

"Jag förmodar att det är fröken G?"

"Ja", hviskade Maria brydd.

"Den ni söker är inte hemma", sade Gustaf. Det var icke många minuter sedan han gick.

"O, min Gud", suckade den unga flickan och dolde ansigtet i händerna. Högt frågade hon: "Vet ni hvart han skulle gå?"

"Nej", svarade Gustaf, och deri sade han också sanningen, ty han visste icke hvilken som Johan först skulle söka. "Men, min fröken", utbrast han öppenhjertigt och betraktade så vänligt den unga flickan, "jag ser på er, att ni anar det ärende, i hvilket han är ute. Jag hoppas, att det skall lyckas, oaktadt hans fiender söka att..."

"Min herre", afbröt Maria och gick närmare, "ni tyckes vara förtrogen vän till Johan, eftersom ni känner till honom. Men, jag ber eder, följ mig för att taga reda på honom. Ni kan väl utfundera hvar han nu vistas. Se här", fortfor hon och vek upp ena hörnet på ett litet paket, som hon bar under ena armen. "Här ser ni orsaken hvarför jag nödvändigt vill träffa Johan i dag."

Gustafs ögon blixtrade af glädje när de föllo på det lilla paketet.

"En herrlig flicka", tänkte han och ka-

stade beundrande blickar på Djurgårdens ros. "Det skulle vara den största otacksamhet mot kärleken att ej hjelpa henne. Min fröken", fortfor han och fattade sin hatt, "jag anser det vara ett särdeles stort nöje att få följa eder, och vi skola göra allt, för att taga reda på rymlingen."

Till svar böjde Maria endast sitt täcka hufvud med en behaglig åtbörd.

"Anamma och regera", mumlade Gustaf för sig sjelf, under det han drog på sig sommaröfverrocken, "om jag hade en sådan flicka, skulle inte någon kunna ta henne ifrån mig. Lycklige Johan, som eger en sådan skatt."

"Är ni ej färdig snart?" frågade Maria med en tydlig ängslan i sitt täcka anlete. "Ack", utbrast hon och smålog så varmt, under det en glindrande tår darrade i de långa ögonhåren, "ni förstår nog huru angelägen jag skall vara att träffa Johan; och huru..."

"Min fröken", afbröt Gustaf med värma, "jag skulle i sanning vara en dålig menniska, om jag icke behjertade er och min väns ställning. Jag skall följa er huru länge ni behagar, och göra allt, för att söka upp Johan."

"Tack, tack", svarade Maria, och en suck af lättnad undslapp hennes barm.

Snart voro de nere på gatan. Der stannade Gustaf en stund helt villrådig.

"Kom, min fröken", sade han ändtligen och gick åt Regeringsgatan, "vi skola söka honom först i staden."

Vid samma tillfälle som Maria öfver Ladugårdslands torg och stora Humlegårdsgatan ilade till Roslagstorg, gingo tvenne fruntimmer med hastiga steg från Rosendal åt Bellmansro till. Det var fru M. och tante Sofi.

"Såg du hur länge enkedrottningens kammarfru talade med Maria", sade ändtligen fru M., sedan hon en god stund gått försjunken i harmfulla tankar. "Jag undrar hvad hon sade."

"Det är sannerligen inte godt att veta", inföll 'tante Sophi' med harmfull stämma. "Och när hon sedan, oaktadt sina protester, måste följa med in i slottet, då är det heller inte godt att ana hvad som passerade. Vi bry oss inte om att invänta henne, ty om vi rätt gjorde det, skulle hon förmodligen alls inte yppa något. Den flickan är då oförbätterlig."

"Ja, nog är hon det", svarade fru M. med en tvär knyck på nacken. "Hm, det vet jag visst! Inte kan jag finna så stora företräden hos den der artisten, hvarigenom Maria fästat sig så djupt vid honom. Ja, vi

kunna ej neka till, att Maria verkligen älskar honom innerligt."

'Tante Sofi' gjorde en harmfull rörelse, som kunde betyda så mycket som: Att jag ändå aldrig kan få slippa att höra det der nämnas. Sedan de båda qvinnorna under tystnad en stund fortsatt sin gång och voro nära Bollmansro, sade ändtligen den, som sist talat:

"Vi få väl se hvad Robert kan göra. Betalar inte artisten i dag, så blir han ovilkorligen stämd i morgon, och då få vi väl se hvad Maria säger. Inte kan hon gerna fortsätta sin förbindelse med honom då."

"Se, der kommer Robert", inföll fru M. "Han ser orolig ut."

"God dag, min mor; god dag, 'tante Sofi'", helsade en ung sjöman, i det han närmade sig med hastiga steg.

"Nå, hvad nytt", frågade fru M. "Vet du huru det går med den der reversen?"

"Förmodligen illa", svarade Robert M. och bet sig harmfullt i läppen. "Den person, som jag skickade upp till Roslagstorg, har kommit tillbaka med oförrättadt ärende. Han hade blifvit utkastad, såsom han föregaf."

"Ja, fräckheten går långt nu för tiden", svarade fru M. "Förut betalade man sina skulder utan gensägelse, nu kör man ut dem, som komma för att fordra betalning."

"Ja, tiden är förändrad", inföll 'tant Sofi'

och höjde blickarne mot himmelen, som började öfverdragas med tjocka moln. Icke tänkte hon då på de förändrade tiderna med afseende på betalningen af sina skulder. Nej, det var något helt annat, som i dessa ögonblick föresväfvade henne. Hon var redan på "öfverblifna kartan", och det grämde henne djupt att se Maria lycklig, derför att hon sjelf icke var det. Ack, denna sorts qvinnor, om de visste huru mycket ondt de anstiftade genom sitt nedriga förtal, helt säkert skulle de då rygga tillbaka.

"Jag måste ega Maria S.", sade Robert och knöt händerna i vredesmod. "Hjelper ej detta, så finnes det väl något annat sätt att mota honom."

"Men, låtom oss endast gå varligt till väga", förmanade fru M. "Artisten känner oss nu, ty Maria har talat om allt för honom. Han skall således veta att akta sig. Nej, vi måste upptänka ett annat sätt, och det vore väl besynnerligt, om vi ej skulle kunna rädda honom."

"Hå ja, ja", suckade 'tante Sofi'.

Under tystnad fortsatte de vägen framåt förbi Tivolis käggelbanor och gingo in i Alhambraträdgården. Men åsynen af den sköna naturen, som stod i sin blomstring och som log emot dem, gjorde icke något godt intryck på dem. De älskade icke naturen på annat sätt, än att de tyckte, att det var roligt när

våren kom. Då blef det snart sommar, och man kunde få visa de eleganta toaletterna på promenaden.

Det finnes personer, som ha sådant sinnelag. Hos dem kan man sällan finna någon öfvervägande god eller ond känsla; de äro liksom "hvita plåstret", de kunde gerna till gagn för mensklighetens vara borta. Ett undantag härifrån var kapten Robert M. Det var således att vänta, att han skulle göra *allt*, för att vinna sin afsigt.

"Min mor", sade han fördenskull häftigt när de ändtligen gingo ifrån trädgården och öfver slätten togo vägen till Djurgårdsstaden, "jag måste vinna Maria. Täckare qvinna har jag aldrig sett, oaktadt jag varit vida omkring. Väl finnes det vida skönare, men ingen har på mig kunnat göra ett sådant intryck som hon. Det får gå huru det vill, men *min* hustru *måste* hon bli."

"Ja, inte har jag något emot att få Maria till sonhustru, oaktadt hon är fattig", svarade fru M.

"Fattig", utbrast kapten Robert och hans öfverläpp krökte sig föraktligt. "Vet ni min mor, man kan lefva lika lyckligt som fattig, som om man är rik. Ja, mången gång mycket lyckligare."

"Men, du hör till de der sentimentala personerna, som hålla fast vid "en koja och ett hjerta", inföll 'tante Sofi' spetsigt. "Ja,

det passar sig just för en sjöman, som måste flacka verlden omkring mer än hälften af sitt lif."

Robert svarade ej härpå; han gick synbarligen försjunken i djupa betraktelser.

"Låter du lagen komma emellan, såvida han icke infriar skuldsedeln i dag?" frågade fru M. och hennes stämma darrade lindrigt.

"Hvarför denna fråga", sade Robert och spratt till.

"Jo, jag . . . jag vill veta det beslut du tager!"

"Nåväl, jag låter lagen ha sin gång", svarade kaptenen och hans mörka ögon lågade. "Skulle jag låta en så'n der fattiglapp slå mig ur brädet! Nej aldrig."

De båda fruntimren utbytte i hast en triumferande blick.

"Men, farväl nu på en stund", sade kaptenen, då han följt qvinnorna till hörnet af B—gatan. "Jag går utåt en stund men kommer hem för att följa er till Rosendal."

"Ja, vi ska' väl ut för att se på festen för enkedrottningen", sade 'tante Sofi'.

"Ja visst, ja visst; det är väl inte värdt att sitta inom fyra väggar en sådan här dag. Men, nu tror jag, minsann, att det börjar regna. Ack, så innerligt försmädligt; nu måste vi ta de gamla hattarne.

Robert hörde icke på de båda värda damernas utgjutelser. Med stora steg skyndade

han utåt Djurgården och stannade icke förr, än han uppnått Bellmansro. Med nedsänkt hufvud gick han direkte upp till bysten och slog sig ned på en af de der befintliga sofforna

"Jag måste ega henne, det kan ej hjelpas", mumlade han för sig sjelf och lutade hufvudet i ena handen. "Äfven om jag nödgas uppoffra hela min förtjenst, skall jag aflägsna honom, som står mig i vägen." Ungefär en timme hade gått till ända och ännu satt Robert qvar vid bysten. Många gånger var han redo att gå, men alltid var det något för honom helt och hållet oförklarligt som höll honom tillbaka. Plötsligt spratt han till och reste sig, under det han skuggade ögonen med ena handen.

"Det är bestämdt han", mumlade den unge kaptenen och en darrning genomfor hans kropp. "Ja, nu känner jag igen honom. Ha, han ser upprörd ut! Således kan han inte betala mig i dag! Godt, då har jag honom. Ah, nu fick jag en god idé! Fastän det kostar mig penningar, vill jag sätta honom på bysis. Det var minsann en bra tanke. Och Maria skall helt säkert inte vilja återse en, som haft fria husrum på gäldstugan. Hans anseende är i och med detsamma svärtat, och det blir sedan min ensak att beveka hennes hjerta. Åhjo, nog skall det gå för sig."

Med dessa ord gömde sig kaptenen bakom bysten.

Den person, som med häftiga steg gick fram på vägen, som löper förbi käggelbanorna i Tivoli, och närmade sig Bellmansro, var också Johan. Hans utseende var dystert, och ofta rabblade han upp långa meningar för sig sjelf. Framkommen till Bellmansro, slog han sig ned på en af sofforna och reqvirerade ett glas punsch. Det snart sagdt *störtade* han i sig. Så kom det andra och derpå det tredje. Från sitt gömställe åsåg kaptenen allt detta och en blixt af skadeglädje lyste i hans ögon.

"Han skall bli oredig i dag, och om han träffar Maria, det Gud förbjude, skall hon komma på den tanken, att han blifvit rumlare, för att dränka bekymren. Skönt! Ödet gynnar mig! Men, för fan, han kommer! Ha, och jag som inte kan gå härifrån! Han tar vägen hitåt. Fördömt, om han skulle upptäcka mig för tidigt. Jo, det här var just en skön belägenhet."

Johan närmade sig bysten med långsamma steg; han gick sakta förbi den utan att varsebli kaptenen, som väl visste att gömma sig, och tog vägen inåt den lilla skogsdungen.

"Nu är han fast", mumlade kaptenen. "Kommer det inte nu till grundlig förklaring oss emellan, så är det sannerligen inte mitt fel. Ha, jag njuter redan i andanom af hans ångest."

Med dessa ord smög sig Robert M. lik en katt efter Johan, som icke stannade förr, än vid den lilla bersån invid den väg, som förenar vägen till Manilla med vägen från Bellmansro till Rosendal. På denna soffa sjönk han ned och gömde ansigtet i händerna.

Några minuter derefter syntes en man och en qvinna med brådskande steg komma stora vägen från slätten. Vid vägskälet stannade de tvehågsne, och qvinnan, som icke var någon annan än Maria, frågade med ångestfull stämma:

"Har ni inte misstagit er, min herre; var det verkligen Johan som ni såg gå ombord på Räntmästarbåten?"

"Ja, min fröken", sade Gustaf och torkade svetten ur pannan, "jag kände mycket väl igen honom. Åh, ni må tro att jag ser som en örn", fortfor han mäkta sjelfbelåtet. "Ni skall få se att vi nog hitta på honom här i i grannskapet. Kanske han gått till Rosendal?"

Maria funderade en stund. Ändtligen utropade hon, och det glada hoppet att hon hade rätt, gjorde att hennes vackra ögon glänste af fröjd:

"Jag anar att han gått bort till den soffan, der vi många gånger sutit. Kom, det kan ju inte skada att se efter."

"Men då skola vi gå försigtigt", sade Gustaf. "Det är så roligt att öfverraska en per-

son, och aldra helst nu, då lyckan är honom närmare än han anar."

"Jag vill följa ert råd, ehuru jag ogerna gör det", svarade Maria med ett godt leende.

Med Gustaf i spetsen anträddes sålunda tåget. Men, innan de hinna fram, vilja vi skynda i förväg till den lilla soffan.

4.

"Öfverallt, hvart jag kom, inte annat än afslag, oftast bittra ord och hånfulla blickar", mumlade Johan, då han sjönk ned på soffan. "Ah, dessa så kallade rika vänner, de äro mången gång värre än djuret, ty *det* känner åtminstone tacksamhet. Gå till en annan, jag kan inte i dag; kom igen i morgon så få vi se; jag har tagit för princip att aldrig mera låna ut penningar, så der lät det från deras läppar. Och då jag var nog djerf att påminna ett par af dem om de små tjenster jag fordom gjort dem, då hette det: Fick du inte på dagen igen dina penningar? Har du något att förebrå oss? Nej, du är i sanning oförskämd, och jag hoppas, att ej vidare bli besvärad af ditt sällskap. Ha, ha, ha", skrattade Johan, och det lät så skärande; "och i sällskaper prisas deras stora gifmildhet och någon gång står deras namn i tidningarne derför, att de kastat bort sina medel på anstalter, från hvilka kanske aldrig någon redo-

visning kommer, och man således är okunnig om *huru* gåfvorna förvaltas. Men, de ha blifvit rosade af verlden och deras namn kommit till offentlighet. O, menskliga fåfänga, som gör godt efter fåfängans måttstock, när skall du försvinna från jorden? Aldrig."

Här tystnade han en stund och försjönk i djupt grubbel. Han kände icke de fina regndropparne, som föllo honom rakt i ansigtet; ej heller varsnade han kapten Robert, som gjort en krokväg nedåt Manillavägen, och nu nalkades bakifrån. Han var helt och hållet försjunken i sig sjelf. Kaptenen stod blott ett par alnar bakom hans rygg, och beredd att gifva sig tillkänna hvilken minut som helst.

"Maria", hviskade Johan och tog upp ett litet omsorgsfullt hoplagdt bref, "hvad du skrifver häri, fyller min själ med de ljufvaste känslor. Ack, du säger ju, att du aldrig skall svika mig, äfven om motgångens dagar skulle infinna sig. Nåväl de ha börjat nu, och ekonomiska bekymmer äro minsann inte de minsta stötestenarne på lifvets väg. Och likväl skall jag ha mod och kraft att bära hvilka motgångar som helst, blott jag vet, att du alltid älskar mig lika varmt som nu. Då skall det bli mig en glädje att få arbeta mig fram, och törnena på vägen måste ge vika för ihärdigheten. Ännu finnes det ingen sten, som motstått stenbrytarens kofot, och kan man ej kasta den åt sidan, nåväl, då spränger man

sönder den. Ha, jag skall visa mina ovänner och mina falska vänner, som le mot mig när jag är i deras sällskap och de behöfva mig, men spotta åt mig och kalla mig en godtrogen narr, då jag vänder dem ryggen. Det skall bli *min* triumf, att oafbrutet gå framåt trots alla ränker, trots alla vidriga stormar. Och lönen får jag nog en gång, då Maria blir min brud! Gud, hvilken sällhet ligger ej i detta lilla ord! Hvilken . . .“

“Men den sällheten skall ni aldrig få erfara“, afbröt kaptenen och gick fram. “Ser ni, det är jag som skall göra er den stridig.“

I första häpenheten visste Johan icke hvad han skulle säga; han var förstummad och betraktade fridstöraren med en mine, som ville han fråga: hvarifrån kommer du; är du en menniska, eller ett andeväsen. Men, då kaptenens läppar föraktligt krökte sig, återkom Johan till sig sjelf. Med en stolt åtbörd rätade han upp sin smärta gestalt, blickade Robert M. stadigt i ögonen och sade med fullkomligt lugn stämma:

“Ni har framkastat ord, dem ni icke förmår att hålla, herr kapten. Ni vet ganska väl att Maria älskar mig allena, och det just med sin första kärlek. Hon skall aldrig bli mig otrogen.“

“Åh, var lagom tvärsäker“, svarade kaptenen hånande och trädde in i bersån. “Ännu en sak; jag öfverkorsar er revers, om ni . . .“

"Inte ett halft ord mera", dundrade Johan och trädde hotande kaptenen in på lifvet. "Jag gissar mig till hvad ni vill föreslå mig för en nedrighet. Men förr skall jorden få uppsluka mig i denna minut; förr skall ni få ta allt hvad jag eger och har, till och med de kläder jag bär på mig, än jag afsäger mig Maria förrän hon bifallit dertill. Der har ni mitt sista ord, herr kapten. Gör nu som ni vill. Lagsök mig i morgon; jag skall villigt underkasta mig lagens dom, men att skänka bort min hjerteskatt, min egen lilla Maria, den qvinnan blir den enda jag kommer att älska — nej; tänk aldrig derpå! Lika gerna kunde ni företaga er att räkna de regndroppar, som nu falla ned på oss."

Johan talade med den lifliga hänförelse, som en varm och innerlig kärlek skänker, och kaptenen insåg mer än väl, att det nu skulle vara förgäfves att tala vidare i det ämnet. För den skull sade han med en iskall blick på Johan, hvilkens inre var i glödande uppror:

"Ni får bereda er på en lagsökning endera dagen, och", utropade han med högre stämma, "derpå går vägen till gäldstugan."

"Åh, det går väl inte så fort heller", hördes i detsamma en klangfull qvinnostämma, och innan Johan och kaptenen hunno sansa sig, ilade Maria fram till den först nämnda, slog armarne kring hans hals och utropade, i det hon med innerlig hänförelse betraktade

honom, som tagit hennes första och varma kärlek:

"Kommer du inte ihåg att du för ett par dagar sedan gaf mig den lärdomen, att det icke finnes en så molnhöljd dag, att ju icke solens strålar någon gång genombryta molnbäddarne. I ditt bekymmer i dag har en mild stråle sänkts neder, och se här", fortfor hon, i det hon lade det lilla paketet i Johans bröstficka, "här är strålen, men hvem som är solen, det kan du ej ana. Kom nu, älskade Johan; det börjar regna värre och jag är så tunnklädd. Men, hvarför står du som du vore fallen från skyarne. Ha, ha, ha; nu måste jag i sanning skratta! Du tror kanske, att det är trolleri. Så fråga då din vän här; han vet att det är rena verkligheten, och att det äfvenledes tillgått på ett ärligt sätt."

"Jo, visst är detta trolleri", utbrast ändtligen Johan och tryckte en varm kyss på den unga flickans läppar. "Och det är du, lilla trollslända, som utfört det. Ah, du här, Gustaf! Hvad står nu på eftersom..."

"Eftersom jag, den maklige studenten förmåtts lemna din mjuka soffa och springa i kapp med en täck flicka efter en rymling, som gör mera affär af den här struntsaken, än den förtjenar, menar du", afbröt Gustaf. "Ja, ja, herr kapten, ursäkta att jag talar ett så fritt språk, men när man har ett rent samvete och varit ett par år i Upsala bland glada kamra-

ter, så sticker man inte under stolen med hvad man vet, så snart det gäller att utföra en god handling. Hela hufvudsumman är den, att Johan nu har penningar att till fullo i denna minut infria sin förbindelse med, och litet dazu, som tysken uttrycker sig."

I en blink ryckte Johan upp paketet och öppnade det. Långschalarne myste så vackert emot honom, men nu hade han icke sinne ensamt för dem. Hans frågande blickar föllo på kaptenen, som med förbittringen i hjertat var åskådare och åhörare till mötet mellan de älskande, och för den skull såg högst olycklig ut; derpå sökte de Gustaf, som lutad mot ett af träden såg för innerligt komisk ut, der han med ett småleende betraktade kaptenen. Omsider sänkte han sina blickar ned till Maria, som ännu höll honom omfamnad och i hvilkens ögon kärleken varmt afspeglade sig, och han tryckte en lång och glödande kyss på hennes läppar.

"Tala om allt", sade han ändtligen, "i annat fall mottager jag icke dessa penningar."

"Dumbom", mumlade Gustaf för sig sjelf, men så högt, att Johan kunde tydligt höra det. "Ja, jag upprepar ännu en gång dumbom", sade han och lekte med ett par grenar.

"Men hur vill du då att jag skall kunna behålla dessa penningar, då jag inte vet på hvad sätt..."

Maria lade hastigt ena handen öfver talarens läppar och afbröt sålunda hans mening.

"Har du inte större förtroende till redligheten hos den qvinna, som du påstår att du älskar, än att du kan hysa sådana misstankar, som du nu var på vippen att framslunga", utbrast Gustaf med tydlig harm och bröt i häftigheten af en gren; "vet du, min vän, då vill jag icke ge många öre för din kärlek."

"Jag erkänner mitt fel; jag har varit för häftig", sade Johan och räckte Gustaf ena handen. "Såsom Maria har förlåtit mig, så har ju också du gjort det?"

"Ja, inte vill jag någon syndares död", genmälde Gustaf. "Men, se så, betala nu din skuld till herr kaptenen, så vi få gå härifrån."

Robert M. var nästan utom sig af förbittring, och denna känsla stegrades ännu mera då Johan sade, i det han öfverräckte skulden jemte ränta till honom:

"Här är er fordran. Var af den godheten och lemna mig reversen."

"Der, tag honom", skrek kaptenen, ryckte till sig penningarne och slängde skuldsedeln in i en af buskarne, der den blef liggande. "Men fastän lyckan denna gång följt er, så varen öfvertygade om, att den icke alltid skall göra det. I mig har ni en dödsfiende, och

det till på köpet en, som alls inte är att förakta."

Med dessa ord störtade kaptenen bort och tog vägen åt Bellmansro.

"Bara munväder alltsammans", brummade Gustaf och framtog med svårighet reversen, som fastnat mellan ett par grenar. "De der sjöbjörnarne ha naturligtvis godt om sådant, och strunt vore det annars. Men, förbaska mig är jag inte genomvåt i rappet. Jag går, äfven om jag nödgas gå ensam."

"Nej, redlige vän", utbrast Johan och kramade hårdt Gustafs hand, "du skall inte gå ensam. Vi vilja fira denna min räddningsdag med ett enkelt glas på Bellmansro. Kom, käraste Maria! Derefter följer jag med hem till din mor och sedan ska vi väl ut för att se på festen för enkedrottningen."

Maria log skälmaktigt, men sade, oaktadt Johans upprepade böner, ingenting förr, än de kommit upp på Bellmansro. Just som de gingo uppför trappan, syntes kaptenen ila ut från motsatt håll. Han såg ej det lyckliga paret, och äfven om han gjort det, skulle han visst icke brytt sig om att stanna.

"Nu har han sväljt ned harmen och förtreten, liksom vi ämna dricka glädjens skål", sade Johan, och Gustaf tillade omedelbart derefter:

"Ja, nog var det beska piller för honom alltid."

När vår lilla trio väl hunnit in i det lilla rummet till höger, hvars dörr de stängde, och fått hvad de reqvirerat, omtalade Maria sitt morgonäfventyr vid Rosendal: huru hon med andan i halsen skyndade till Roslagstorg, fann Johan borta och en okänd herre i stället.

"Ack, du kan inte tro, käraste Johan", sade hon med ett förtjusande leende, "hur vi sprungo omkring för att få tag i dig. Ja, du kan tänka dig, att vi voro på alla möjliga ställen, der vi visste att du hade bekanta; ja, till och med ända vid Södermalmstorg. På återvägen öfver slussen fick herr P. se huru du skyndade ned till Räntmästartrappan. Vi ilade efter, men kommo för sent; båten hade redan lagt ut. Ack, du kan inte tro hur orolig jag var för dig. Men vi träffades ändå. Ack, så roligt."

"Hvad hade enkedrottningen att förkunna", frågade Johan.

"Jo du, sedan vi, kammarfrun och jag, samtalat en stund, och jag omtalade allt för henne, och du kan inte tro hur innerligt vänlig hon var, kom en hoflakej ut och sade några ord till henne. Jag vände mig om för att gå, men då sade kammarfrun att enkedrottningen befallt mig komma upp till slottet, och du kan väl förstå, att jag inte tordes neka. Du skulle bara sett hur innerligt vänligt hon kom emot mig, och så fick jag inför hen-

ne redogöra för allt det jag förut sagt till kammarfrun. "Var vid godt mod, mitt barn", sade hon mildt; "en trogen kärlek kan öfvervinna nästan alla sorger. Tag detta och blif lycklig med den du älskar", och så trädde kammarfrun fram och gaf mig paketet, och när jag gick sade den milda drottningen ännu en gång: "blif lycklig, mitt barn". O, hvad mitt stackars hjerta bultade af glädje när jag kom ut och öppnade paketet! Om det hade varit mer än dubbelt så lång väg till dig, min egen Johan, så hade jag ändå icke tröttnat."

Vid dessa ord lutade hon det täcka hufvudet mot sin älsklings bröst. Deras blickar sänktes i hvarandra, och från deras läppar hördes på samma gång dessa ord:

"Johan!"

"Maria!"

Och hur gick det väl med den glade Gustaf, frågar läsaren. Jo, han lutade sig djupare ned öfver sitt glas, och när han sedan störtade vinet i sig, var det blandadt med en varm perla från ögat; en perla, som talade mera om kärlek för den ädla qvinna, som lyckliggjort tvenne unga hjertan, än verldens alla granna och bombastiska fraser tillsammans.

Hvilket hvimmel på Djurgården eftermiddagen den 13 Juni 1873. Hvad gjorde det att det duggregnade; det brydde sig icke den nyfikne stockholmaren och stockholmskan om. Ut skulle de i dag lika säkert som till den kungliga promenaden i Maj och Bellmansdagen i Juli. Nu fick gerna Djurgårdsslättens sångare och sångerskor, akrobater och positivspelare vara i fred; nu gick man trumpet förbi Kasperskåpet, der man annars brukade uppfriska sig med ett godt och oskyldigt skratt. Dagens lösen var *Rosendal* såväl för åkande, ridande som gående.

I Rosendalsomgifningen slingrade folkströmmen sig, ej olik en jetteorm, i ofantliga ringlar längs gångarne. Man trängdes utan åtskilnad, pratade, skrattade, tog hvarandra i famn; svor öfver knuffningar; ack, det var denna eftermiddag och qväll, oaktadt duggregnet, ett verkligt folklif derute. På många år hade icke detta enkla slott varit samlingsplatsen för en sådan fest, för ett sådant brokigt folklif.

I skymningen syntes bland strömmen, som vältrade sig fram på den breda vägen förbi Bellmansro, trenne personer med snabba steg skynda åt Rosendal til. Det var fru M., 'tante Sofi' och kapten Robert. De sågo nedslagna ut, och huru var det gerna möjligt annorlunda, när kaptenens affär gått så illa. I synnerhet var det han, som visade det mest ned-

slagna, vi kunna gerna säga snopna ansigtet, och oftast halkade bittra eder öfver hans läppar.

"Se så, trösta dig, Robert", sade 'tante Sofi' med förmanande ton. "Nog finnes det i verlden andra flickor än hon, och äfven lika goda, det kan du vara säker på", tillade hon tvärt.

"Men, skammen att så der offentligt ha blifvit slagen", inföll fru M., "anser du då det för ingenting?"

Robert teg, men bet sig harmfullt i läpparne.

"Om jag vore som Robert, skulle jag inte bry mig om Maria", envisades 'tante Sofi', "utan se mig om efter en annan. Annars få de vatten på sin qvarn, var säker på det."

"Se, der ha vi hela herrskapet", utbrast i detsamma fru M. och visade med handen på fyra personer, som gingo ett litet stycke framför dem. "Hvem är det, som håller Lina under armen? Jag kan icke se hans ansigte. Åh, Gud bevars hvad de unga se kära ut! Ja, nog ha de, enligt sitt förmenande, undsluppit en stor fara. Ha, ha, ha! Men, apropos faran", fortfor fru M., "kan du, Robert, inte utfundera hvem som försträckt Maria så mycket penningar?"

"Nej", svarade han tankspridd. Hans glödande blickar fasthängde minut efter minut vid Maria, som stödde sig på Johans arm, och

då och då, när hon såg djupt och kärleksfullt in i hans ögon, lutade kinden mot hans skuldra. Vid ett dylikt tillfälle och då han såg huru Johan sakta smekte den unga flickan, ryckte han till som stungen af en orm och blixtsnabbt flög handen till sidan.

"Om det vore i Södern", mumlade han förargad, "skulle han icke komma undan utan blodiga märken."

"Hvad i Herrans namn säger du, Robert", utbrast fru M., som hört de sista orden. "Jag tror du umgås med förfärliga tankar?"

"Åhnej", svarade kaptenen temligen lugnt, "jag bara citerade de ord jag nyligen läst i en utmärkt roman."

"Roman", inföll 'tante Sofi' och gjorde en rörelse, som skulle utvisa hennes förakt för dylik 'lös mat'. "Nej, tacka vill jag sådana böcker som Michelets 'Om kärleken', Flammarions 'Bebodda verldar' och flera. Dem kan man ha nytta af."

"Kajsa Varg glömdes alldeles bort", inföll kaptenen sarkastiskt.

'Tante Sofi' bemötte hans infall med såsom det ville synas 'tystnadens förakt'.

Läsaren har förmodligen redan gissat sig till att det var Gustaf som förde fru S. Så var äfven förhållandet. När de kommo till det ställe, der vägen skiljer sig, sade han (Gustaf):

"Ja, nu stå vi likasom Hercules vid skil-

jovägen och äro obeslutsamma åt hvilket håll vi skola gå. Säg du, Johan!"

"Får jag säga det i stället", inföll Maria.

"Ja, och det får ni, oaktadt den gamla lagen, att *qvinnan tige i församlingen*, ännu tillämpas af vissa individer med gammalmodiga idéer", svarade den jovialiske studenten under en artig bugning.

"Nåväl, då gå vi samma väg som jag gick i morgse."

"Framåt marsch då!

Snart voro de då så långt framme de kunde komma. In på sjelfva gårdsplanen fick ingen obehörig träda. När våra fyra vänner hunno fram spelade redan musikkårerna; folkmassan hurrade när den vördade och vördnadsvärda konungamodren visade sig. Det var ett helt folk som denna dag gaf henne otvetydiga bevis på kärlek och aktning. Många af dem, som rörde sig i massan hade varit med ute vid Manilla den dagen för femtio år sedan, och visste nu att berätta hvilken hänryckning som då visades den sköna och milda kronprinsessan.

"Ja", sade en gråhårig och gråskäggig veteran, som börjat sin krigarbana på Finlands slätter, varit med i Tyskland och Norge, men nu var gammal och skröplig vorden, "aldrig, det svär jag vid min krigsmannaära och krigsmannatro, har man sett vackrare par än kron-

prinsen Oscar och henne, som nu står der vid slottet och nickar så mildt åt alla."

Och med dessa ord upplyfte den gamle knekten, som i dag tagit på sig den trådslitna uniformen, en ungefär åtta års pojke på sina ännu muskelstarka armar.

"Ser du henne?" frågade han.

"Ja, farfar, ja, farfar!"

Sannolikt har ingen af Sveriges drottningar på långliga tider varit så omhuldad af sitt folk som enkedrottning Josephina, och lika sannolikt är, att ingen förtjent det i så hög grad som hon.

Huru olika hade icke tiden gestaltat sig på de svunna femtio åren! Den 13 Juni 1823 kom hon, en lycklig brud, strålande af ungdom, helsa och skönhet, till Norden; nu framstod hon för samma generation, som sett henne landstiga på den gamla svenska jorden, såsom en djupt pröfvad qvinna, på hvilkens hjessa det oblida ödet fallit centnertungt, dock utan att kunna trycka den till jorden. När man har så rika minnen, glada och sorgliga om hvarandra, bör man väl kunna säga och känna:

Mer än guld och kungakrona,
mer än hopens bifallsjubel
älskar jag mitt minnes verld.

Det blir mörkare kring land och haf, och de kulörta lyktorna taga sig ganska bra ut,

oaktadt den regniga väderleken. Under en dylik lykta stodo våra fyra bekanta, läsaren vet hvilka som menas.

"I morgon går jag hit ut och aflägger min djupa tacksamhet för den ädla enkedrottningen, som räddat en fattig och obemärkt man", sade Johan och tryckte ömt Marias arm.

"Och jag går med dig", hviskade den unga flickan. "Ack, du kan ej tro hur mild och vänlig hon är!"

"Se der har jag min bekantskap sedan i morgse", hördes i detsamma en klangfull qvinnostämma tätt invid Maria, och när den unga flickan hastigt vände sig om, möttes hon af kammarfruns vänliga blickar. Hon fortfor, men med så låg stämma, att endast de båda unga hörde det:

"Hennes Maj:t har befallt mig att föra er till henne, om jag skulle få se er här i afton. Jag har sökt länge och ändtligen har det lyckats mig. Kom!"

"Jag går ej ensam", hviskade Maria och tryckte sig hårdt intill Johan.

"Min fru", sade denne med djup stämma, "låt mig få tala med den, som gjort mig så mycket godt? Jag ber er derom."

Kammarfrun nickade vänligt och under hennes ledning kommo snart de båda unga genom vakterna.

"Här, Eders Maj:t", sade ändtligen kam-

marfrun. "Efter långvarigt sökande har det lyckats mig att finna dem."

De, som voro omkring enkedrottningen, gingo åt sidan. En stund betraktade hon icke utan intresse det vackra paret och isynnerhet Maria, som blyg och rodnande ännu stödde sig på Johans arm. Han ville tala, men orden fastnade bokstafligen i halsen. Det blef honom så trångt i bröstet; han måste lätta det med en djup suck.

"Blif alltid så lyckliga som J nu synens vara", sade enkedrottningen mildt, "och ni, unge man, kommer hit ut i morgon förmiddag klockan elfva. Jag vill närmare tala med er."

"Ers Majestät ... denna godhet ... denna ..." stammade Johan.

Då syntes det en vacker stråle i konungamodrens ögon när hon sade:

"Man ville förqväfva den rena kärleken i edra bröst, och derför har jag räckt er min hand. Kom nu i morgon. Farväl."

"Såg du att enkedrottningen lät hemta dem", hviskade 'tante Sofi' till fru M., och hennes små ögon brunno af lågande harm.

"Ja, nog såg jag det", svarade denna med förtrytelse, "och", tillade hon, "det är bestämdt hon som hjelpt Maria."

"Jaså, är det så, att de stå under hennes beskydd, då är det inte värdt att göra motstånd."

Kaptenen sade ingenting; han var mörk som en oktobernatt.

Och så blef det glädje och frid i de ungas bröst. Johan fick en passande anställning, och samma dag som enkedrottning Josephina gick in i sitt sjuttionde år stod de ungas bröllop.

Och de lefva ännu, frågar läsaren. Ja, nog sågo de året adertonhundra och sjuttiofyra randas, så mycket är säkert.

Pris: 50 öre.

KUNGL. BIBLIOTEKETS STOCKHOLMSAVDELNING